

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на културата

ЗА П О В Е Д

№ РД 09 – г.

На основание чл. 13д, ал. 2, т. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с осигуряване на обучението по учебен предмет

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Учебна програма за специфична професионална подготовка по учебен предмет „Графичен дизайн“, за специалност код 2130501 „Компютърна анимация“, професия код 213050 „Компютърен аниматор“ от професионално направление код 213 „Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти“.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2018/2019 година.

БОИЛ БАНОВ

Министър на културата

Съгласувано с:

Р. Димитров – зам.-министър:

Кр. Стефова – гл. секретар:

Т. Цветанова – директор на дирекция ПООП:

Е. Михайлова – директор на дирекция СИХО:.....

Изготвил: Р. Базайтова – гл. експерт в дирекция СИХО:

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ЗА СПЕЦИФИЧНА ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА

ПО

ГРАФИЧЕН ДИЗАЙН

УТВЪРДЕНА СЪС ЗАПОВЕД №

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

**код 213 АУДИО-ВИЗУАЛНИ ИЗКУСТВА И ТЕХНИКИ;
ПРОИЗВОДСТВО НА МЕДИЙНИ ПРОДУКТИ**

ПРОФЕСИЯ: код 213050 КОМПЮТЪРЕН АНИМАТОР

СПЕЦИАЛНОСТ: код 2130501 КОМПЮТЪРНА АНИМАЦИЯ

София, 2018 година

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма по учебен предмет „Графичен дизайн“ е предназначена за професията „Компютърен аниматор“, специалност „Компютърна анимация“ от професионално направление „Аудио-визуални изкуства техники; производство на медийни продукти“, съгласно типовия учебен план за професионално образование с придобиване на трета степен на професионална квалификация, дневна форма на обучение, с прием след завършено основно образование.

Образователният процес по „Графичен дизайн“ за специфичната професионална подготовка има за цел след завършване на обучението учениците да:

- изградят графична култура;
- усвоят достатъчен обем знания и умения, свързани с изграждането на лаконичен метафоричен език в непрекъснато променящата се визуална среда, необходим за общуването в широки граници с различни слоеве на населението при създаване на рекламни послания;
- оформят дизайна на печатни и електронни материали (книги, брошури, реклами и др.);
- структурират и организират текстова информация и графични изображения.

В образователния процес се осъществяват междупредметни връзки с дисциплините както от отрасловата професионална подготовка, така и от общообразователната подготовка.

Чрез учебното съдържание по предмета обучаемите да добиват обща представа за основните елементи на графичния дизайн и неговите разновидности. Да навлизат в същността на визуалната комуникация и приложната графика с различни художествени интерпретации. Формирането на задълбочени познания за композиция и форма, цвят, цветни гами и видове специализирани палитри, използвани и стандартизирани в съвременните графични програми е една от задачите на обучението по графичен дизайн.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

С обучението си по графичен дизайн се цели учениците да усвоят знания и умения за естетическо, творческо и професионално интерпретиране на даден обем информация, чрез средствата на приложната графика. Учениците трябва да придобият начални умения за прилагане на получените знания при решаване на конкретни проблеми в бъдещата си професионална дейност.

Изучаването на графичните технологии съдейства за общотехническата подготовка на учениците, за развиване на професионалните им интереси и за формиране на творческо отношение към графичното проектиране.

Основните задачи на учебно-възпитателната работа по предмета са:

- да се изяснят и осмислят от учениците основните понятия в графичния дизайн;
- да се развиват познавателните интереси на учащите се към производството на рекламни продукти;
- на основата на придобитите знания учениците да придобият елементарни умения за творческо прилагане на основните графични изразни средства;
- да се формират качества на: точност, самостоятелност, творчество, умения за преодоляване на трудностите. Учениците трябва да придобият начални умения за прилагане на получените знания при решаване на конкретни проблеми в бъдещата си производствена дейност.

С усвояването на знания по графичен дизайн се постига ефективност и високи показатели за определяне на неговото ниво, уточняване на значението му за повишаване на производителността на труда и качеството на произвежданата продукция.

Изучаването на графичен дизайн съдейства за общотехническата подготовка на учениците, за развиване на професионалните им интереси и за формиране на творческо отношение към внедряването и експлоатацията на техническите средства в съвременното производство.

Основните задачи на учебно-възпитателната работа по предмета са:

- да се изяснят и осмислят от учениците основните понятия в графичния дизайн;
- да се развиват познавателните интереси на учащите се към съвременната рекламна индустрия;
- на основата на придобитите знания учениците да придобият елементарни умения за творческо прилагане на техническите средства;
- да се формират качества на: точност, самостоятелност, творчество, умения за преодоляване на трудностите.

III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНОТО ВРЕМЕ

Общият брой учебни часове по учебния предмет „Графичен дизайн“ се разпределя по класове в съответствие с утвърдения учебен план:

КЛАС	Брой учебни седмици	Общ брой часове
IX	36	72

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Структурирането на учебното съдържание е по раздели и теми. За всеки раздел в програмата са записани препоръчителен брой учебни часове и теми. Учителят конкретизира броя на учебните часове за всяка тема в съответствие с посочените за раздела. Учителят разпределя броя на часовете, предвидени по учебния план и по учебната програма в годишното си разпределение.

За постигане целите на обучението учителят разпределя учебните часове за нови знания, упражнения и контрол.

ПЪРВИ ГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП

IX КЛАС

№ по ред	Наименование на разделите и темите	Брой часове
	Раздел 1. Основни понятия в графичния дизайн.	4
1.1.	Общи сведения за предмета на графичния дизайн.	
1.2.	Характеристика, стилове, направления и течения.	
	Раздел 2. Проектирането в графичния дизайн. Принципи на графичната композиция	24
2.1.	Етапи на проектиране.	
2.2.	Изобразителният език на графичните материали.	
2.3.	Видове графични техники	
2.4.	Основни понятия на композицията. Закони, принципи и правила на композицията.	
2.5.	Елементи на графичната композиция (образни, документални). Художествен образ в хармония с цвета и шрифта	
2.6.	Равновесието – основен закон в приложната графика и нейната композиция. Статичен баланс – симетрия, и динамичен баланс – асиметрия. Практическа задача.	
2.7.	Авторски изобразителни елементи	
	Раздел 3. Основи на типографията. Шрифт и писменост.	12
3.1.	Общи сведения за шрифта.	
3.2.	Видове шрифт – приложение.	
3.3.	Калиграфско изпълнение в графичен материал. Практическа задача.	
	Раздел 4. Печатни издания и рекламни материали.	14
4.1.	Съвременната книга и нейния строеж.	
4.2.	Мястото на илюстрацията в графичния дизайн.	
4.3.	Мястото на фотографията в графичния дизайн.	
4.4.	Илюстрация и текст.	
4.5.	Книга и корица.	

	Раздел 5. Визуална комуникация. Графични символи и стилизации /пиктограми, идеограми, логотип/	18
5.1.	Семиотика. Символи и знакови системи.	
5.2.	Визуалния език на рекламата, метафората и вица във формирането на посланието.	
5.3.	Структура на рекламното послание.	
5.4.	Йерархично изграждане на послание чрез Мондрианов дизайн	
	Общ минимален брой учебни часове	72

Раздел 1. Основни понятия в графичния дизайн:

1.1. Общи сведения за предмета на графичния дизайн

1.2. Характеристика, стилове, направления и течения.

Съпътстваща тема: *История на изкуството: Развитие на графичния дизайн в Америка, Европа и България през втората половина на XIX и зората на XX век, най-ярките стилове, представители и характеристики (сецесион, абстрактен експресионизъм, оп арт и поп арт).

Цели: Въведение на учениците в предмета графичен дизайн и спецификата на отделните му направления. Получаване на нови знания за основните елементи и понятия в графичния дизайн, умения за систематизиране на информацията и умения за аналитично мислене. Съпътстващата тема по история на изкуството, представя най-ярките примери, стилове и представители на графичния дизайн, като дава възможност на учениците да се запознаят с историческото му развитие и умения за разграничаване на отделните стилове и направления.

Раздел 2. Проектирането в графичния дизайн. Принципи на графичната композиция:

2.1. Етапи на проектиране. Тема, идеи, асоциация. Планиране и експерименти. Проучване предмета на дейност.

2.2. Изобразителният език на графичните материали.

Практически задачи:

Рисунката с молив, въглен, креда;

Рисунката с пастел, акварелни моливи;

Рисунката с туш, мастило;

Рисунката с темпера, гваш;

Рисунката с комбиниране на графични материали.

2.3. Видове графични техники:

Графиката като рисунка – линия, щрих, петно; Високопечатни техники: ксилография (дърворез), линогравюра (линорез), осцилография (на кост), металорез и др.; Дълбокопечатни техники. Механични – суха игла, мецотинто.

Химически – офорт, мек лак, акватинта; Повърхностен печат. Литография; Други техники: монотипия, колаж, шаблон; Компютърна графика.

2.4. Основни понятия на композицията. Закони, принципи и правила на композицията..

2.5. Елементи на графичната композиция (образни, документални). Художествен образ в хармония с цвета и шрифта.

2.6. Равновесието – основен закон в приложната графика и нейната композиция. Статичен баланс – симетрия, и динамичен баланс – асиметрия. Практическа задача.

2.7. Авторски изобразителни елементи - натуралистични изобразителни елементи, експресивни изобразителни елементи, сюрреалистични изобразителни елементи, шаржови изобразителни елементи

Цели: Въвеждане на учениците в графичното проектиране, целите му и неговите етапи при създаването на графичен проект. Етапите на проектиране и реализация възпитават в професионално отношение към работния процес. Запознаване на учениците с различните изобразителни възможности на графичните материали за свободно рисуване. Практическите задачи затвърждават получените знания по съответните теми и развиват практическите им умения за работа и колоритно организиране на графичната композиция, като ги запознават и с изразителните им възможности. Представяне на учениците същността на графиката като изкуство, с различните видове графични техники, тяхната специфика, технологични и експресивни параметри. Запознаването с възможностите на графиката предлага развитие на пространственообразното мислене и интерпретиране на формата чрез различните графични средства, материали и техники. Темите в раздела запознават учениците със законите, принципите и правилата на композицията, със спецификата на графичната композиция, с нейните елементи и изобразителни възможности. Новите знания развиват пространственообразното мислене и хармоничното организиране на формата чрез различните графични средства. Учениците получават знания за основните понятия и закономерности на композицията, умения за сравнителен анализ и избор на най-адекватно решение. Запознаване на учениците с възможностите за въздействие на графичните елементи в зависимост от поставената тема.

Раздел 3. Основи на типографията. Шрифт и писменост.

3.1. Общи сведения за шрифта.

3.2. Видове шрифт – приложение

3.3. Калиграфско изпълнение в графичен материал. Практическа задача.

Цели: Въвеждане на учениците в типографията. Да се запознаят със спецификата на шрифта като външен вид, начертания на писмените знаци. Практическата задача изгражда умения за калиграфско писане на главни и редовни букви, като по този начин те се запознават със структурата на кирилицката буква.

Раздел 4. Печатни издания и рекламни материали:

- 4.1. Съвременната книга и нейния строеж.
- 4.2. Мястото на илюстрацията в графичния дизайн.
- 4.3. Мястото на фотографията в графичния дизайн.
- 4.4. Илюстрация и текст.
- 4.5. Книга и корица.

Практически задачи:

Композиране на илюстрацията в книжният разтвор;

Проектиране на първа корица на художествена книга.

Цели: Запознаване на учениците с формообразуването на книгата, основните оформителски средства, нейната композиция и архитектоника. Представяне на различните видове илюстративен материал използван за нуждите на графичното оформление в графичния дизайн. Практическите задачи онагледяват и затвърждават теоретичните знания.

Раздел 5. Визуална комуникация. Графични символи и стилизации /пиктограми, идеограми, логотип/:

5.1. Семиотика. Символи и знакови системи.

- 5.1.1. Пиктограма, идеограма и условни знаци;
- 5.1.2. Символът – концентрирана условна абстрактна форма;
- 5.1.3. Обикновени знаци и символи. Алегория, емблема, аналогия, апология, хипербола, метафора;
- 5.1.4. Астрономически и астрологически символи и знаци;
- 5.1.5. Нумизматика, сигилография, бонистика;
- 5.1.6. Хералдиката като родова символна система;
- 5.1.7. Филателия;
- 5.1.8. Символи и знаци на стандарти, фабрични и търговски марки;
- 5.1.9. Видове писмености и други символни и знакови системи;

5.2. Визуалния език на рекламата, метафората и вица във формирането на посланието.

5.3. Структура на рекламното послание.

- 5.3.1. Йерархия на текстовете;
- 5.3.2. Йерархия на изображенията.

5.4. Йерархично изграждане на послание чрез Мондрианов дизайн.

- 5.4.1. Смесово степенуване на текст.
- 5.4.2. Смесово степенуване на изображения.
- 5.4.3. Изграждане чрез текст и изображения.

Цели: Запознаване със спецификата на визуалната комуникация. На база усвоените знания, учениците придобиват умения за аналитично мислене, генериране на различни идеи, овладяване на техники и методи за дизайнерско експериментиране и проектиране, сравнителен анализ и избор на най-адекватното решение, самостоятелно изследване на различни проблеми, творческо прилагане на техническите средства към проекта, презентационни способности и умения за аргументирана защита на творческите идеи. Практическите задачи затвърждават получените теоретични знания по съответните теми и развиват практическите умения за самостоятелна работа на учениците.

V. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

В края на обучението учениците трябва да притежават следните знания, умения и компетентности:

знания:

- ✓ основните елементи и понятия в графичен дизайн;
- ✓ спецификата на отделните видове графичен дизайн;
- ✓ знаковите системи във визуалната комуникация;
- ✓ целите и задачите на отделните изображения;
- ✓ основните закони на типографията;

умения:

- ✓ да създават проект за плакат, фирмен дизайн и опаковки;
- ✓ да генерират идеи и нестандартни решения;
- ✓ да прилагат при работа усет за форма и естетически вкус;
- ✓ да изработват проект за визуална комуникация;
- ✓ да използват различни средства за информация и комуникация;
- ✓ да използват цвета като изразно средство за психологично въздействие;
- ✓ да постигат единство между шрифт, илюстрация, цвят в композиционни решения на рекламен продукт.

компетентности:

- ✓ притежават основни познания за направленията в графичния дизайн и ги разграничават;
- ✓ сравняват и коментират самостоятелно и в екип мястото и ролята на конкретното изделие в структурата на цялостния рекламен проект;
- ✓ самостоятелно и творчески прилагат теоретичните знания в дизайнерски задачи.

VI. ЛИТЕРАТУРА

1. Райън и Коновър. *Графичната комуникация днес*. Ч. I и II. „Дуо Дизайн“, 2008.
2. Райчев, Р. *Цветовете в изкуството*. Изд. „Лик“, 2005.
3. Йончев, В. *Шрифтът през вековете*. Изд. „Български художник“, София, 1964.
4. Йончев, В. *Древен и съвременен български шрифт*. Изд. „Български художник“, София, 1982.
5. Паркър Р. С. *Професионален дизайн в рекламата*. СОФТПРЕС, 1999.
6. Доганов, Д., Палфи, Ф. *Рекламата каквато е*. „Принцепс“, 2000.
7. Тасев, Д. *Учебно помагало по графичен дизайн*. НХА, София, 2007.
8. Радоева, А. *Графичен дизайн: Основни понятия на визуалния език*. Изд. „Славена“, 2012.
9. Вълканова, В. *Графичен дизайн – нови оформителски концепции на всекидневника*. УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2007.

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

Национална професионална гимназия по полиграфия и фотография – София:

Десислава Балджиева – заместник-директор, художник

инж. Цветанка Апостолова – директор